

Expunere de motive

Având în vedere faptul că în anul 2029 se vor împlini 100 de ani de la nașterea Doinei Cornea (1929–2018), una dintre cele mai importante personalități ale rezistenței civice împotriva regimului comunist din România, în spațiul public au apărut dezbateri cu privire la necesitatea instituirii anului 2029 ca „Anul Doina Cornea”.

Profesor universitar la Cluj cu vastă experiență în domeniul limbii franceze și intelectual de mare probitate morală, Doina Cornea s-a afirmat încă de la începutul anii '80 ca una dintre cele mai curajoase voci ale opoziției anticomuniste din Europa de Est. Domnia sa s-a remarcat, în principal, prin transmiterea multor scrisori deschise adresate autorităților, dublate prin apeluri transmise postului Europa Liberă, dar și prin activitatea sa civică cu adevărat curajoasă desfășurată în condițiile în care represiunea organelor de Securitate era o prezență a vieții de zi cu zi din România sufocată de regimul comunist din acei ani. Așadar, deși era o persoană firavă, dar cu o voce care a străbătut granițele țării, Doina Cornea a devenit un simbol al demnității și al rezistenței morale. În acest context, trebuie menționată scrisoarea din august 1982, adresată postului de radio Europa Liberă, prin care, putem spune că începe activitatea sa de a critica, cu argumente, regimul comunist din România. Ca urmare a acestei acțiuni de frondă, profesoara Doina Cornea a fost destituită¹ din postul pe care îl deținea la Catedra de Franceză a Universității Babeș-Bolyai din Cluj

¹ <https://romania.europalibera.org/a/doina-cornea-scrisoare--cei-care-n-au-incetat-gandesc%C4%83-europa-libera/29919906.html>

După cum prea bine se cunoaște, vorbim despre o perioadă în care românii de rând se confruntau cu sentimente de frică, angoasă și resemnare în tăcere, Doina Cornea a avut puterea interioară să spună în public, și nu pe la colțuri, ceea ce gândeau toți românii, și anume existența unei libertăți în adevăratul sens, nu așa cum îl cosmetiza regimul ceașist, dar și respectarea în tocma a drepturilor omului așa cum se regăsec în valorile europene ale democrației. Pentru aceste acțiuni, dizidenta anticomunistă Doina Cornea a simțit pe propria piele ce anume înseamnă adevărata formă de represiune a regimului totalitar: supraveghere permanentă (deplasări, convorbi telefonice sau corespondența privată), percheziții, anchete, arestări și izolarea domiciliului său.

Menționăm faptul că Doina Cornea a fost printre puținii români care, prin publicarea unor manifeste, s-a solidarizat cu Revolta muncitorilor de la Brașov, din 15 noiembrie 1987. Pentru acest motiv, în 19 noiembrie 1987, a fost arestată și anchetată, împreună cu fiul său Leontin Iuhas (care alesese un destin asemănător cu al mamei sale, și anume acela de opozant deschis), pentru mai bine de o lună de zile de către Securitatea de la Cluj. Totodată, în contextul în care organele represiunii comuniste afla noi informații despre scrisorile sale, Doina Cornea, deși nu mai avea salariu, era obligată să plătească o amendă în cuantum de 5000 de lei² pentru fiecare scrisoare făcută public, sumă care era destul de considerabilă pentru acea perioadă.

În ultimii ani ai regimului comunist, Doina Cornea devenise deja una dintre cele mai cunoscute figuri ale opoziției din România, fiind sprijinită de numeroase personalități culturale și politice din Occident. Curajul și consecvența sa au

² <https://www.memoryofnations.eu/ro/cornea-doina-1929>

contribuit la delegitimarea regimului dictatorial și au avut un rol important în pregătirea climatului moral care a făcut posibilă prăbușirea acestuia.

După Revoluția din decembrie 1989, Doina Cornea a continuat să militeze pentru democratizarea societății românești, pentru pluralism politic, pentru reconcilierea cu trecutul și pentru afirmarea valorilor morale în viața publică.

Pe lângă scrisorile publice transmise către postul de Radio Europa Liberă și articolele din domeniul profesional, trebuie să menționăm și celelalte contribuții editoriale: Astfel, în domeniul traducerilor consemnăm următoarele apariții editoriale: Mircea Eliade, *Încercarea labirintului* (Dacia, 1990; Humanitas, 2007); Petru Gherman, *Preafericitul Ieremia Valahul* (Dacia, 1991); Prințul Vladimir Ghika, *Gânduri pentru zilele ce vin* (Dacia, 1995), *Ultimele marturii* (Dacia, 1997) și *Fragmente postume* (Dacia, 2003)³.

Dintre volume publicate menționăm: *Liberté? / Libertate?* Convorbiri cu Michel Combes (Critérion, 1990 / Humanitas, 1991); *Scrisori deschise și alte texte* (Humanitas, 1991); *Fața nevăzută a lucrurilor (1990-1999): Dialoguri cu Rodica Palade* (Dacia, 1999; trad. fr. *La face cachée des choses*, Éditions du Félin, 2001); *Puterea fragilitatii* (ed. I - Humanitas, 2006); *Jurnal: ultimele caiete* (Fundatia Academia Civica, 2009); *În căutarea îngerilor pierduți* – Ed. Școala Ardeleană⁴; *Puterea fragilității*, Ediția a II-a revăzută, cu fotografii, Ed. Humanitas⁵

³ https://www.librariaonline.ro/autori/cornea_doina

⁴ https://www.librariaonline.ro/beletristica/literatura_romana/proza_diversa/in-cautarea-ingerilor-pierduti-cornea_doina-scoala_ardeleana-p10139262

⁵ https://www.librariaonline.ro/autori/cornea_doina

De asemenea, trebuie menționat faptul că Doina Cornea a fost premiată sau decorată cu următoarele distincții: Premiul Thorolf Rafto (1989), Doctor Honoris Causa al Universității Libere din Bruxelles (1989), Ordinul Steaua României în grad de Mare Cruce (2000), Legiunea de Onoare a Franței în grad de Ofițer (2000), Ordinul de Cavaler al Sfântului Silvestru (Vatican, 2003), Legiunea de Onoare a Franței în grad de Comandor (2009), Crucea Casei Regale a României (2009)⁶.

Este de notorietate continuarea colaborării Doinei Cornea, și după 1990, cu instituțiile de mass-media din Occident, și am exemplifica, aici, emisiunile Monicăi Lovinescu, de la Radio Europa Liberă⁷, unde, Doina Cornea trăgea semnale de alarmă cu privire la noul parcurs democratic al României, un parcurs care era viciat de metehnele foștilor nomenclaturiști comuniști care se aflau în nou centrul de putere instituit după căderea regimului comunist. Așadar, dacă după Revoluția din decembrie 1989, este prima pe lista de membri ai Consiliul National al Frontului Salvării Naționale și în Consiliul Județean Cluj; în semn de protest demisionează din ambele consilii la 23 ianuarie 1990. În aceeași perioadă devine membru fondator al Grupului pentru Dialog Social, apoi al Forumului Democrat Antitotalitar din România, al Asociației pentru Apărarea Drepturilor Omului - filiala Cluj - și al Alianței Civice⁸. De asemenea, trebuie să menționăm faptul că, Doina Cornea a susținut, prin discursuri de la balconul Universității din București, până la 30 mai 1990, împreună cu alte personalități ale vieții culturale, artistice și științifice românești, precum Ana Blandiana, Octavian Paler, Gabriel Liiceanu, Stelian Tănase,

⁶ https://www.librariaonline.ro/autori/cornea_doina

⁷ <https://www.radioromaniacultural.ro/podcast/centenar-monica-lovinescu/monica-lovinescu-si-doina-cornea-doua-antigone-ale-libertatii-romanesti-i-podcast-id40653.html>

⁸ https://www.librariaonline.ro/autori/cornea_doina

Petru Creția și alții, manifestația anticomunistă care s-a desfășurat în Piața Universității⁹, manifestație care s-a încheiat prin intervenția brutală a minerilor și a forțelor de ordine.

Fiind o persoană cu o personalitate puternică, de multe ori s-a aflat în postura de a pătimi din cauza vederilor sale democratice chiar și după căderea regimului comunist. Astfel, de multe ori era denigrată și i se aduceau acuze neadevărate cum că ar vinde țara străinilor. Față de aceste neadevăruri, fiul Doinei Cornea a încercat și încearcă, prin toate demersurile legale, să îi apere reputația.

Fundația care-i poartă numele a organizat deja, atât în țară cât și peste hotare, expoziții cu titlul „Doina Cornea - Doamna din spatele ferestrei”. Această expoziție itinerantă conține multe fotografii, pagini din presa vremii, scrisorile de protest ale disidentei trimise la Radio Europa Liberă, exponate despre susținerea acordată de Doina Cornea revoltei muncitorilor din Brașov din noiembrie 1987, dar și desenele acesteia, care a fost foarte pasionată de artele plastice¹⁰.

Centenarul nașterii sale coincide, în mod semnificativ, cu 40 de ani de la Revoluția română din 1989, eveniment istoric care a pus capăt dictaturii comuniste și a deschis drumul României către democrație și integrare europeană.

⁹ Parlamentul României, *Raportul Comisiei parlamentare de anchetă instituită în vederea cercetării evenimentelor petrecute în zilele de 13-15 iunie 1990*, , pag. 22 (finalizat în ianuarie 1991 conform *Raport-rechizitoriu despre fratricidul din 13-15 iunie 1990* elaborat sub egida Departamentului pentru analiza crimelor neocomunismului în România din cadrul Asociației 21 Decembrie 1989 - publicat la 11 iunie 2009 - Coordonator: Sorin Ilieșiu; sursa chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mineriade.iicmer.ro/pdf/dezbateri/raport_rechizitoriu_de_spre_fratricidul_din_13_15_iunie_1990.pdf)

¹⁰ <https://www.dw.com/ro/doina-cornea-un-exemplu-pentru-noile-genera%C8%9Bii/a-69723762>

Instituirea anului 2029 drept „Anul Doina Cornea” reprezintă un gest de recunoaștere a rolului pe care această personalitate l-a avut în istoria recentă a României și o oportunitate de a promova în societate valorile pentru care aceasta a luptat: libertatea, demnitatea umană, responsabilitatea civică și solidaritatea.

De asemenea, această inițiativă ar permite organizarea la nivel național a unor programe culturale, educaționale și științifice dedicate memoriei Doinei Cornea, contribuind la o mai bună cunoaștere a istoriei recente și la transmiterea către noile generații a valorilor democratice.

Față de aceste considerente, propunem spre dezbatere și adoptare, prezenta inițiativă legislativă privind instituirea anului 2029 – „Anul Doina Cornea”.

În numele inițiatorilor:

Deputat PNL.
Gabriel Andronache

Stefan Gigel PNL

Alexandru MARARU PNL

STROE IONUȚ MARIAN

Tabel cu inițiatorii Propunerii legislative privind instituirea anului 2029 – „Anul Doina Cornea”

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	MOȘ ARINA	PNL	
2.	GIAL CĂLIN	PNL	
3.	PRISCA RĂZVAN	PNL	
4	BURDUJA SEBASTIAN	PNL	
			/